

ILLFA 5

SPRÁVY Z VAUR

Dňa 4. decembra 2012 sa konalo zasadnutie Vedeckej a umeleckej rady, na ktorom v BODE 1:

Dekanka FA STU doc. Lubica Vítková:
> informovala o aktivitách FA STU za uplynulé obdobie /konferencie, nadviazanie spolupráce s francúzskym a Goetheho inštitútom,
> realizácii projektu Archizines – výstava kritických časopisov o architektúre..
> laureátovi ceny Študentská osobnosť Slovenska z FA STU, ktorým sa stal Michal Ganobjak
> informovala o stave akreditácie ŠP Dizajn –žiadost' fakulty o akreditáciu v 2. a 3. stupňa + žia-

dosť o akreditáciu habilitácií a inauguračných komisií akreditačnou komisiou odporúčané na schválenie, spis bude prerokovaný v januári 2013
> zablahožela prof. akad. soch. Petrovi Paliatkoví k inaugurácii
> dekanka skontrolovala uznesenia z predchádzajúceho zasadnutia a skonštatovala, že z nich nevyplývajú žiadne úlohy pre súčasné rokovanie VaUR FA STU. Zhodnotila kladný priebeh korešpondenčného hlasovania o schválení akreditačného spisu ŠP pre Dizajn 2. a 3. stupeň.

Prodekanica doc. Moravčíková navrhla za skrutátorov prof. akad. soch. Petra Paliatku, a doc. Ing. arch. Janu Pohaničovou, PhD. Za overovateľov zápisnice navrhla prof. Ing. arch. Pavla Gregora, PhD. a prof. Ing. arch. Juliána Keppla, PhD.

Uznesenie č. 69/8-VaUR
Za skrutátorov a overovateľov zápisnice boli členmi VaUR FA STU verejným hlasovaním schválení prof. akad. soch. Peter Paliatka a doc. Ing. arch. Jana Pohaničová, PhD. Za overovateľov zápisnice boli schválení prof. Ing. arch. Pavel Gregor, PhD. a prof. Ing. Julián Keppl, PhD.

BOD 2
Vymenúvacie konania
2.1 NÁVRH NA ZLOŽENIE INAUGURAČNEJ KOMISIE A Oponentov pre doc. dr. Ing. arch. Henrietu Moravčíkovú
Dekanka oboznámila plénum s profilom a naplnením kvalifikačných kritérií doc. Moravčíkovej a vyzvala k tajnému hlasovaniu o zložení komisie a oponentov na vymenúvacie konanie

Uznesenie č. 70/8-VaUR
VaUR schválila nadpolovičnou väčšinou návrh inauguračnej komisie a oponentov pre doc. Dr. Ing. arch. Henrietu Moravčíkovú. VaUR schválila tému inauguračnej prednášky doc. Dr.

Ing. arch. Henriety Moravčíkovej – *Friedrich Weinwurm a jeho príspevok k angažovanému mysleniu o architektúre.*

2.2 INFORMÁCIA O VYMENUVACOM KONANÍ
DOC. RNDR. INGRID BELČÁKOVEJ, PHD.
Tento bod programu uviedla dekanica Vítková – FA STU nemá udelené práva pre habilitácie a inaugurácie pre študijný odbor 6.1.17. Krajinná a záhradná architektúra. V súčasnosti je na fakulte akreditovaný študijný program Krajinná architektúra a krajinné plánovanie len v bakalárskom stupni štúdia. Absencia profesora v uvedenom odbore nám bráni uchádzať sa o akreditáciu ponúkaného študijného programu aj v 2. a 3. stupni štúdia, kde ako garantka na Bc. stupni vystupuje doc. Belčáková. ŠP bol akreditovaný v roku 2004, prof. Gál oboznámil s vývojom jeho formovania.

Uznesenie č. 71/8-VaUR
VaUR berie na vedomie informáciu o inauguračnom konaní doc. Belčákovej na Záhradníckej fakulte v Lednici.

BOD 3
Habilitačné konanie – doc. Moravčíková
3.1 NÁVRH NA ZLOŽENIE HABILITAČNEJ KOMISIE A Oponentov pre Ing. arch. Lubicu Ilkovičovou, PhD.

Uznesenie č. 72/8-VaUR
VaUR schválila nadpolovičnou väčšinou návrh na zloženie habilitačnej komisie pre Ing. arch. Lubicu Ilkovičovou, PhD. VaUR schválila tému habilitačnej prednášky s názvom: *Identita architektúry priemyslu.*

3.2 NÁVRH NA ZLOŽENIE HABILITAČNEJ KOMISIE A Oponentov pre Ing. arch. Henricha Pifku, PhD.
Uznesenie č. 73/8-VaUR
VaUR jednomyseľne schválila návrh na zloženie habilitačnej komisie a oponentov pre Ing. arch. Henricha Pifku, PhD. VaUR schválila

tému habilitačnej prednášky s názvom: *Hi-tech a low-tech riešenia z hľadiska posúdenia cyklu životnosti stavby.*

BOD 4
Harmonogram rokovania VaUR FA STU v akademickom roku 2012/2013
Prodekanica Moravčíková oboznámila grémium s najbližšími stretnutiami VaUR:
> 12. marec 2013
> 11. jún 2013

Stanovisko č. 1/8-VaUR
VaUR berie na vedomie informáciu o termínoch zasadnutí grémia.

BOD 5
Hodnotenie úrovne FA STU vo vzdelávacej činnosti – doc. Ilkovič
Prodekan Ilkovič predstavil materiál – *Hodnotenie úrovne fakulty vo vzdelávacej činnosti v akademickom roku 2011/2012.* Správa je súčasťou univerzitnej správy o vzdelávaní, bude postúpená na Ministerstvo školstva. Členovia VUR dostali k dispozícii výťažky správy. V diskusii odznelo viacero návrhov na skvalitnenie procesu výučby a hodnotenia, ako napr. sprístupnenie hodnotenia v nižších ročníkoch štúdia, úprava

procesu hodnotenia ateliérovej práce tak, aby výsledné hodnotenie dávala komisia a nie vedúci práce, vedúci práce nemôže zasahovať do procesu obhajoby práce na žiadnej úrovni štúdia. Dekanka Vítková v súvislosti s hodnotiacou pracou pripomenula sústavnú snahu fakulty o zlepšovanie pedagogického procesu, kvality obsahu ŠP a nachádzanie optimálnych foriem – metód výučby. Dekanka vyzvala k tajnému hlasovaniu o schválení tohto materiálu.

Uznesenie č. 74/8-VaUR
VaUR jednomyseľne schvaľuje správu – *Hodnotenie úrovne fakulty vo vzdelávacej činnosti v akademickom roku 2011/2012.*

BOD 6
Rozličné

> Prof. Keppl predstavil VUR zámer na zriadenie výskumného a školiaceho centra udržiateľnej a efektívnej architektúry – „ARCHITEKTÚRA 2020“ FA STU. Členovia VUR dostali k dispozícii štatút pracoviska.

Uznesenie č. 75/8-VaUR
VaUR schválila založenie aj štatút výskumného a školiaceho centra udržiateľnej a efektívnej architektúry – „ARCHITEKTÚRA 2020“ FA STU s podmienkou, že bude prerokovaný v AS FA STU.

> Dekanka oboznámila členov VaUR s rebríčkom hodnotenia fakúlt agentúrou ARRA a poklesom FA STU o jedno miesto /16. miesto/. Informovala o kritériách hodnotenia a ako hlavnú príčinu uviedla nízky počet publikačných aktivít a grantových projektov.
> Dekanka informovala o vytvorení pozície projektového manažéra, vyzdvihla úspech prof. Petelena pri získaní projektu APVV.
> Prof. Kováč informoval o zasadnutí Rady vysokých škôl.

PROFESORI ROKA 2012

Na vianočnom koncerte súboru Technik udelil rektor Robert Redhammer na návrh dekanov fakúlt STU ocenenie najlepší profesorom za rok 2012. Ocenenia si prevzali:
> **PROF. ING. DUŠAN PETRÁŠ, PHD.**, za Stavebnú fakultu
> **PROF. ING. MIROSLAV VEREŠ, CSC.**, za Strojnícku fakultu
> **PROF. ING. DUŠAN BAKOŠ, DRSC.**, za Fakultu chemickej a potravinárskej technológie
> **PROF. ING. ARCH. ROBERT ŠPAČEK, CSC.**, za Fakultu architektúry
> **PROF. ING. KAROL VELÍŠEK, CSC.**, za Materiálovotechnologickú fakultu

– red. – INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 5

EDITORIÁL	Správy z VaUR/ Profesori roka 2012	2–3
FAKULTA	Kersten Geers prednášal na FA/O anatómii historického domu FOTOEXPO 2012	4–5
VÝSTAVA	Synagóga verzus Kunsthalle	6
FAKULTA	Mesto v roku 2112	7
KONFERENCIA	Studienreise a jej dvojitá funkcia/ Architektúra nie je povolanie, architektúra je životný štýl	8–9
SPRÁVA	Zasadała akademická obec	10–11
FAKULTA	Výstava architekta Oelschlägera	12
VÝSTAVA	ARTEXPO Nostalgia 2012/ Budovanie Slovenska/ Sovietska moderna	13
VÝSTAVA	Výber z novínok v knižnici FA STU	14–15
OZNAMY		16

– red. upr. podľa zápisnice Mgr. Wagnerovej –

Kersten Geers

KERSTEN GEERS PREDNÁŠAL NA FA

Architekt Kersten Geers prednášal na Fakulte architektúry 14. novembra 2012. Narodil sa v Gente, kde vyštudoval na University of Ghent architektúru a urbanizmus a tiež na Escuela Tecnica Superior de Arquitectura v Madride. V rokoch 2001–2005 viedol projekty pre Maxwan Architects and Urbanists a pre Neutelings Riedijk Architects v Rotterdame. Spolu s Davidom van Severenom založili v roku 2002 OFFICE KGDVS v Bruseli. Charakteristickým je pre nich skúmanie limitov architektúry prostredníctvom základných formálnych konceptov ako uzatvorenie, otvorenie a opakovanie. V roku 2010, spoločne

s fotografom Basom Princenom, získali ocenenie Strieborný lev na 12. bienále architektúry v Benátkach. Kersten Geers pôsobí v súčasnosti ako profesor na University of Ghent a hosťujúci profesor na Accademia di Architettura in Mendrisio. Architekt predstavil svoje projekty: Summerhouse v Gente (2004–07), Most v Gente (2006–08) v spolupráci s Util Structuurstudies, Vila v Buggenhoute (2007–10), XPO – výstavná hala vstupná budova a galéria, Kortrijk (2007–09), Computer shop – commercial space, workshop, offices and appartement v Tielte 2008–10, AFTER THE PARTY – belgický pavilón na Bienále architektúry v Benátkach v roku 2008, vikendový dom – dostavba a renovácia v Merchtem (2008–12), Obchodná komora, v spolupráci s Bureau Goddeeris Architectenvennootschap and Bureau Bas Smets, Kortrijk (2008–10), Záhradný pavilón, inštalácia na Bienále architektúry v Benátkach v roku 2010, Poľnohospodárska škola, Leuven, (2010–14), vo výstavbe, Drying Hall, Herselt, (2011–13) a i. Prednášku Kerstena Geers si vypočul aj veľvyslanec Belgického kráľovstva, J.E. Waltera Lion.

–red,
foto: Motej Kováč–

Z pléna

hore: Veľvyslanec Belgického kráľovstva J.E. Walter Lion a pani dekanka FA STU doc. Ing. arch. Lubica Vitková.

dole: Kersten Geers

O ANATÓMII HISTORICKÉHO DOMU

Hodnoty historickej architektúry a urbanizmu Banskej Štiavnice približuje čitateľom publikácia *Anatómia historického domu* autorky architektky Katky Voškovej. Historická architektúra vo verejnosti rezonuje ako mierka estetických hodnôt, ale ak treba citlivo zrekonštruovať alebo na súčasné pomery adaptovať starý dom, je to ťažko rozlúsknuteľný oriešok. Človek bez potrebných odborných vedomostí, bez vzťahu k prostrediu a absencie vnímania hraníc historických hodnôt sa štandardne nevie s problémami, ktoré nevyhnutne pri rekonštrukcii vygenerujú, popasovať. V študovni knižnice FA STU sa 4.12.2012 uskutočnila diskusia s autorkou a architektkou Katarínou Voškovou a autorom pôvabných a názorných ilustrácií, architektom Marcelom Mesárosom o tejto výbornej publikácii. Kniha hovorí o regionálnych znakoch historickej architektúry a urbanizmu, osadení, proporciách, konštrukciách domov, tvaroch striech, komínov, popisuje typy fasád, typy okien, portálov a dverí, charakterizuje typy pavlačí a rôzne detaily. Autorka podrobne charakterizuje históriu, situovanie v rámci mestského urbanizmu a stavebno-historický vývoj meštianskeho domu, remeselníckeho domu, ľudového banického domu. Obrovským prínosom je kapitola s návrhmi, radami, pravidlami a odporúčaniami na opravu historických domov.

Diskusiu otvorila prodekanka pre vedu a výskum doc. Henrieta Moravčíková, moderoval ju prof. Pavel Gregor a hosťom diskusie bol popredný slovenský kunsthistorik a autor slova na záver v tejto skvelej a náučnej publikácii, PhDr. Peter Kresánek. Ako prečo písať knihy o architektúre, o pamiatkach, potrebe a metodike ich chránenia, o tom ako vznikala táto kniha, o tom všetkom aj inom bola diskusia. Celá diskusia sa niesla v milej a bezprostrednej atmosfére, a nám neostáva nič iné, než autorke želať veľa energie do ďalších takýchto zmysluplných projektov.

–red,
foto: Milada Kováčsová–

Z pléna, vľavo dekanka FA STU doc. Ing. arch. Lubica Vitková, Ph.D.

Zľava PhDr. Peter Kresánek, prof. Ing. arch. Pavel Gregor, Ph.D. v strede prodekanka doc. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková a autori

1 Ing. arch. Katarína Vošková, Ph.D. a Ing. arch. Marcel Mesáros

Kersten Geers a Martin Jančok

Stanislav Sabo

Fotokartotéka

Fotografie z Fotomatonu vo vestibule

FOTOEXPO 2012

Dňa 13. decembra 2012 sa na Fakulte architektúry STU v Bratislave uskutočnila vernisáž 12. ročníka výstavy FotoEXPO. Priestor bývalej kotelne fakulty ponúkol miesto pre fotografie študentov architektúry z FA STU Bratislava, VŠVU Bratislava, VUT Brno, ČVUT Praha, TU Graz, ENSA Lyon a FA Atény. Podzemné priestory fakulty privítali viac ako 300 študentov, pedagógov, ale i verejnosť. Počas vernisáže sa odohrávala príjemná diskusia pri fotografiách za hudobného doprovodu kapely Tučňolist a DJ Cejla. Na otázku vnímania fotografie, ako podtému celej výstavy reagovali interaktívne inštalácie autor-ského tímu v spolupráci s dizajnérmí FA STU. Symbolom sa stal Photomaton (automat na foto-grafie), prístroj, ktorý zostal vo svojej podobe bez reakcie na zmeny digitalizácie až dodnes. V rámci inštalácie tak prešiel fiktívnou evolúciou (foto-grafie boli v reálnom čase zdieľané na internete a zároveň premietané vo foyeri). Týmto spôsobom sa dokumentovali zmeny vo vnímaní fotografie zmenami jej médií. Dizajnérskou inštaláciou bola fotoKARTOTÉKA, banka spomienok na významné fotografie, ktoré účastníci vernisáže na mieste oživovali kresbou, čím zároveň vytvárala diskusiu o kvalite prijímaných informácií „novými médiami“. Súčasťou expozície boli aj vybrané

Z Fotomatonu vo foyeri

kolekcie fotografií, ktoré boli prezentované spolu so zvukovým doprovodom autora. Vystavené fotografie boli vyberané odbornou porotou – Mgr. Art. Silvia Saparová ArtD., Mgr. Soňa Wagnerová a Bc. Tomáš Halaga. Do súťaže bolo zapojených 95 autorov, z ktorých bolo 85 vytlačene-ných a vystavených. Všetky fotografie zúčastne-ných autorov boli premietané počas vernisáže. Cena poroty: Stanislav Sabo (foto 1)

1. CENA: **Veronika Thomková**
2. CENA: **Daniel Szöllösi**
3. cena: **Petra Huraiová**

Na 15. marca je na plánovaná reínštalácia výstavy FotoExpo v Grazi, kde Vás všetkých s radosťou pozývame.

–Bc. Dalibor Špilák, študent 5. ročníka FA STU–

Ešte pred niekoľkými mesiacmi iba niekoľkí zasvätení členovia odbornej verejnosti vedeli, že v priemyselnom centre severného Slovenska sa nachádza jedinečná pamiatka svetovej modernej architektúry 20. storočia – býv. neologická synagóga. Budova, postavená v rokoch 1929 až 1931 je neskorým dielom svetoznámeho berlínskeho architekta Petra Behrensa (1868–1940) – priekopníka modernej architektúry v línii expresio-nizmu. Viacerí architekta Petra Behrensa poznajú zo životopisov Waltera Gropiusa, Mies van de Rohe a Le Corbusiera, ktorí v začiatkoch svojej profesionálnej kariéry prešli jeho ateliérom, ako autora továrne AEG na turbíny v Berlíne (1909), či významnej pamiatky nemeckého expresionizmu administratívnej budovy I.G.Farben v Hoechst am Mohan (1921–1925). Zväčša neznámi dejín priemyselného dizajnu ako umeleckého poradcu svetoznámej firmy AEG (Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft v rokoch 1907–1912) a prvého tvorca identity významnej priemyselnej spoločnosti. Pod názvom **Synagóga verzus kunsthalle** prišli na pozvanie doc. PhDr. Magdalény Kvasnicovej, PhD. v druhý decembrový piatok do auly Fakulty architektúry STU predstaviť čerství laureáti The Bauwelt Advancement Award 2013 Marek Adamov, Fedor Blaščák, Martin Jančok projekt no-vého využitia býv. synagógy v Žiline na centrum súčasného umenia. Prednášku zorganizoval Ústav teórie a dejín architektúry a obnovy pamiatok v rámci predmetu Trendy modernej architektúry a urbanizmu. Prednáška bola výbornou príležitosťou stretnúť sa s autormi projektu v plnej zostave, ktorí predstavili projekt z troch uhlov pohľadu a odbornej kompetencie. Úvod, resp. prvá tretina patrila Marekovi Adamovovi – hlavnému komunikátorovi v lokalite a riaditeľovi občianskeho združenia Truc sphé-rique, ktoré od roku 2003 buduje a prevádzkuje kultúrne centrum Stanica Žilina-Záriečie s jeho mnohostrannými aktivitami a ktoré sa od roku 2011 ako nájomca ujalo budovy synagógy. Fedor Blaščák informoval študentov o budú-com ideovým využití a plánovanom odbornom programe novej inštitúcie, kreovanej s vedomím dôležitosti zachrány synagógy pred možným komerčným využitím. Hovoril o myšlienkovom a organizačnom pozadí projektu a práci tvori-vého tímu, ktorý ponúkol vlastníkom objektu, Židovskej náboženskej obci, možnosť zachovať kultúrne využitie budovy ako architektonický rá-mec pre modernú kultúrnu inštitúciu a prezentá-ciu aktuálneho umenia typu kunsthalle, o ktorej sa na Slovensku v posledných rokoch v umeleckej verejnosti intenzívne diskutuje. Mladých adeptov architektúry príznačne zaujal

SYNAGÓGA VERZUS KUNSTHALLE

posledný vstup architekta Martina Jančoka. Jeho neľahkou, ale zaručene krásnou, jedinečnou a zodpovednou úlohou, je vízie autorov projektu žilinskej kunsthalle architektonickými prostriedkami transformovať do fyzickej podoby tak, aby vizuálna podoba diela jeho predchodcu svetového mena sa zachovala a prezentovala. Základným zámerom obnovy podľa Martina Jančoka je odstránenie zásahov, ktoré nastali v spojení s novými funkciami budovy počas komunizmu, vrátenie originálnej Behrensovej architektúry a reverzibilita nových zásahov. Rekonštrukcia, ktorá sa začala na konci roka 2011, bude pokračovať do konca roka 2014. Priebeh prác a všetko dianie okolo projektu môžete sledovať na samostatnej webovej stránke projektu www.novasynagoga.sk. Verím, že Marekovi Adamovovi, Fedorovi Blaščákovi a Martinovi Jančokovi a ich spolupracovníkom budete držať palce. Ich záslužná aktivita na ťažko orateľnom slovenskom poli kultúry si zasluží Vašu duchovnú aj hmotnú podporu.

Fedor Blaščák

arch. Martin Jančok

doc. Magdaléna Kvasnicová

MAREK ADAMOV
Absolvent kulturológie na FiF UK, kultúrny manažér. Člen Rady pre umenie – poradného orgánu ministra kultúry. Riaditeľ občianskeho združenia Truc sphérique a kultúrneho uzla Stanica. www.stanica.sk

FEDOR BLAŠČÁK
Absolvent filozofie na FiF UK, kritik a nezávislý kurátor. Editor publikácie Transit 68/89 (Metropol Verlag, Berlín) a zakladateľ iniciatívy Memory Kontrol. Dlhodobá spolupráca s vydavateľstvom Trend Holding. www.memorykontrol.org

MARTIN JANČOK
Absolvent FA STU, autorizovaný architekt. V roku 2005 sa podieľal sa na realizácii expozície v Česko-Slovenskom pavilóne na 11. bienále architektúry v Benátkach (zerozero unlimited). Je laureátom ceny za architektúru CE.ZA.AR 2011, 2012. Vede vlastní ateliér Plural. www.plural.sk

–doc. PhDr. Magdaléna Kvasnicová, PhD., foto: Matej Kováč–

Weert Canzler, Nemecko, Elke Hochmuth, Nemecko, Jean Magerand, Francúzsko, Ingrid Konrad, hlavná architektka Bratislavy

MESTO V ROKU 2112

Zlava Martin Uhrík, FA STU, Alain Renk, architekt, Francúzsko, Harald Keglér, Weimar, Serge Wachter, Francúzsko, dekanka FA STU doc. Ľubica Vitková

Francúzsky inštitút, Goetheho inštitút, Fakulta architektúry STU a Hlavné mesto Bratislava – to boli hlavní partneri pri organizovaní medzinárodnej vedeckej konferencie „Mesto v roku 2112“, ktorá sa uskutočnila v dňoch 29.–30.novembra 2012. Jazykmi konferencie bola slovenčina, nemčina a francúzština a konferencia bola simultánne tlmočená do všetkých troch pracovných jazykov. Prvý deň konferencie prebiehal v Apponyho paláci a bol slávnostne otvorený Ingrid Konrad – hlavnou architektkou mesta Bratislavy, J.E. Jean-Marie Brunom Velvyslancom Francúzskej republiky v SR, J.E. Axelom Hartmannom – Velvyslancom Spolkovej republiky Nemecko v SR a doc. Ľubicou Vitkovou – dekanou FA STU v Bratislave. Druhý deň sa uskutočnil v Aule Emila Belluša na pôde Fakulty architektúry v Bratislave.

Dvadsať storočie zaznamenalo neočakávaný rast miest, ktorý mal za následok skutočnosť, že dnes viac než polovica populácie žije v mestách a veľkomestách. Predpokladá sa, že do roku 2030 by počet obyvateľov miest mal narášť až na 5 miliárd, pričom s väčším nárastom sa ráta hlavne v menších mestách. Najbližšie desaťročia budú naše mestá zároveň svedkami a aktérmi zmien a transformácií, a preto ich povinnosťou bude

Zlava Alena Kubová-Gauché, Lyon, filozof Miroslav Marcelli a Chris Younés, filozofka, Francúzsko

Z pléna – vľavo doc. Jarka Bencová z FA STU

zabezpečiť priaznivé prostredie na riešenie dôležitých ekonomických, politických, spoločenských a environmentálnych výziev. Budúcnosť ľudstva bude závisieť od toho ako najlepšie využijeme jednotlivé možnosti urbanizácie.

Aké sú možné scenáre vývoja európskych miest v nasledujúcom storočí? Ako si predstavujeme vývoj miest, ako budú mestá vyzerať a ako by mali vyzerať v roku 2112? Aké rozhodnutia sú potrebné, aby sa urbanistická utópia na Slovensku aj v ďalších európskych mestách stala realitou budúcnosti?

Konferencia bola členená do tematických sekcií, úvodná sekcia v prvý deň pod názvom **Urbanistická vízia nasledujúceho storočia** patrila filozofovi Miroslavovi Marcellimu.

1. sekcií: Ako budú mestá čeliť klimatickým zmenám? predsedal **prof. Julián Keppel**, vedúci Ústavu ekologickej a experimentálnej architektúry, Fakulta architektúry STU, Bratislava. Nad otázkami: „Aký dopad budú mať klimatické zmeny na mestá a ich vývoj v nasledujúcich desaťročiach? Ako sa s tým budú môcť mestá vyrovnávať a ako sa budú prispôbovať jednotlivým výzvam, ktoré klimatické zmeny prinesú? Ako čo najlepšie využijú obnoviteľné zdroje energie v mestách?“ sa vo svojich príspevkoch zamýšľali: **NEMECKÝ REČNÍK** **Matthias K. B. Lüdeke**, výskumný pracovník v oblasti dopadu klimatických zmien, Inštitút pre výskum dopadu klimatických zmien v Postupime. **SLOVENSKÍ REČNÍCI** **prof. Robert Špaček** a výskumní pracovníci **Jan Legény** a **Peter Morgenstein**, na Ústave ekologickej a experimentálnej architektúry, Fakulta architektúry STU, Bratislava.

2. sekcií: Digitálne mesto – demokratické mesto? - predsedala **doc. Ľubica Vitková**, Dekanka Fakulty architektúry STU, Bratislava.

dekanka FA STU doc. Ľubica Vitková

Nad otázkami: „Aký význam budú mať nové informačné a komunikačné technológie pre mesto a jeho fungovanie z dlhodobého hľadiska? Ako môžu digitálne technológie podporovať interaktivitu a aktívnu účasť? Môžu digitálne technológie prispieť k tvorbe nových foriem miestneho riadenia?“ sa vo svojich príspevkoch zamýšľali: **NEMECKÝ REČNÍK** **Harald Keglér**, predseda Územného plánovania a výskumu, Fakulta architektúry Bauhaus univerzity, Weimar.

FRANCÚZSKI REČNÍCI **Serge Wachter**, profesor na Vysokej škole architektúry Paris-La-Villette (ENSA PLV), prednášky o územnom plánovaní v budúcnosti. **Alain Renk**, architekt, územný plánovač a podnikateľ, zakladateľ organizácie UFO (Urban Fabric Organisation) zaoberajúcej sa vývojom nástrojov územného plánovania miest. **SLOVENSKÝ REČNÍK** **Martin Uhrík**, pedagóg a výskumný pracovník na Ústave ekologickej a experimentálnej architektúry, Fakulta architektúry STU, Bratislava.

3. sekcií: Doma v meste? predsedala **Ingrid Konrad**, Hlavná architektka mesta Bratislavy. Na otázky: „ Aké budú hlavné charakteristiky mestského prostredia o sto rokov? V akých

Zlava dewkanka FA STU, doc. Ľubica Vitková a arch. Alena Kubová-Gauché, Lyon

budovách budeme bývať? Aké formy mobility budú v našich mestách prevládať?“ sa vo svojich príspevkoch zamýšľali: **NEMECKÍ REČNÍCI** **Weert Canzler**, predseda výskumnej skupiny „Mobility“, Vedecké centrum sociálneho výskumu, Berlín. **Elke Hochmuth**, členka koordinačnej rady „Urban Systems“, univerzitná koordinátorka, Výskum v oblasti urbanizmu, Duisburg-Essen Univerzita. **FRANCÚZSKI REČNÍCI** **Jean Magerand**, architekt, územný plánovač a architekt krajinár, vedúci výskumnej skupiny „Prospectives“, Vysoká škola architektúry Paris-La-Villette (ENSA PLV).

Didier Rebois, architekt, odborník na oblasť mestskej mobility, profesor na Vysokej škole architektúry Paris-La-Villette (ENSA PLV), Generálny tajomník pre EUROPLAN. **FRANCÚZSKI REČNÍCI** **Tessina Schenk**, projektová manažérka laboratória „Future Cities Laboratory“, ETH, Zürich **Dieter Posch**, bývalý minister, Hessenské ministerstvo hospodárstva, dopravy a regionálneho rozvoja a rozvoja miest. **FRANCÚZSKY REČNÍK** **Chris Younés**, filozofka, riaditeľka laboratória Gerphau (filozofia-architektúra-mestá), profesorka na Vysokej škole architektúry Paris-La-Villette (ENSA PLV).

Na druhý deň pokračoval program **4. sekciou: Ako môžeme predvídať budúcnosť miest a ich plánovanie?**, ktorej predsedali architektka **Alena Kubová-Gauché**, Vysoká škola architektúry v Lyone (ENSA Lyon), a filozof **Miroslav Marcelli**. Na otázky: „Ako vytvárať nové metódy a nástroje s cieľom predvídať rozvoj našich miest z dlhodobého hľadiska? Ktoré údaje sú podstatné a ako ich môžeme získať? Ako vytvárať nové nástroje pre efektívnejšie územné plánovanie?“ sa pokúsili odpovedať: **NEMECKÍ REČNÍCI** **Tessina Schenk**, projektová manažérka laboratória „Future Cities Laboratory“, ETH, Zürich **Dieter Posch**, bývalý minister, Hessenské ministerstvo hospodárstva, dopravy a regionálneho rozvoja a rozvoja miest. **FRANCÚZSKY REČNÍK** **Chris Younés**, filozofka, riaditeľka laboratória Gerphau (filozofia-architektúra-mestá), profesorka na Vysokoj škole architektúry Paris-La-Villette (ENSA PLV).

Matthias K. B. Lüdeke –Nemecko

filozof Miroslav Marcelli

SLOVENSKÝ REČNÍK **Bohumil Kováč**, profesor, vedúci Ústavu urbanizmu a územného plánovania, Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity (STU), Bratislava.

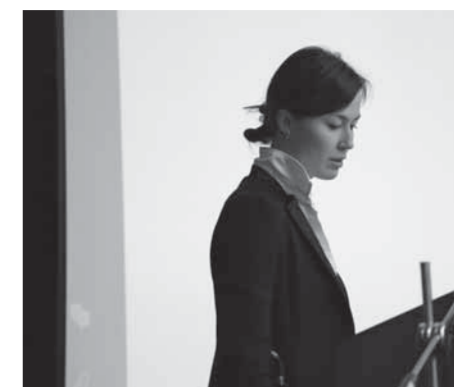
Týmto kľúčovým otázkam sa venovala konferencia interdisciplinárneho charakteru, pričom sa pokúsila zladať faktami podložené analýzy a utopistické predstavy. Počas diskusií o budúcom vývoji miest sa nemeckí, francúzski a slovenskí rečníci podielili o svoje predstavy a porovnali jednotlivé postupy, ktoré nepochybne priniesli nové myšlienky a nápady. Goetheho inštitút a Francúzsky inštitút na Slovensku sa prioritne už niekoľko rokov zaoberajú urbanistickými témami. Mesto je základom diskusie budúceho spoluzitia. Zámerom projektu bolo iniciovanie aktivít za účelom rozvoja kultúrneho a spoločenského života v meste, okolí a v regióne. Konferencia by mala byť impulzom, aj utopického charakteru, k urbánnemu rozvoju v diskusií „Aké budú naše mestá o sto rokov?“ a to vo viacerých transdisciplinárnych diskusných skupinách.

–podľa TS red.upr., foto: Matej Kováč–

prof. Bohumil Kováč, FA STU

Tessina Schenk, Švajčiarsko

prof. Julián Keppel z FA STU

Zlava prof. Robert Špaček, arch. Peter Morgenstein a arch. Ján Legény z FA STU

Z pléna

Zlava filozof Miroslav Marcelli, J.E. Jean-Marie Bruno Velvyslanec Francúzskej republiky v SR, Ingrid Konrad – Hlavná architektka mesta Bratislavy, J.E. Axel Hartmann – Velvyslanec Spolkovej republiky Nemecko v SR a doc. Ľubica Vitková - dekan FA STU v Bratislave.

FA STU pred budovou Reichstagu v Berlíne

STUDIENREISE A JEJ DVOJITÁ FUNKCIA

Stretnutie s profesorom Stamm-Teske

Kabinet jazykov Fakulty architektúry STU získal v roku 2012 pre svojich študentov štipendium na študijnú cestu od DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) –odbornú exkurziu za architektúrou a aktívna komunikácia v cudzojazyčnom prostredí. V dňoch 12. – 21. októbra 2012 absolvovalo 15 študentiek a študentov v sprievode 2 vysokoškolských učiteľiek Fakulty architektúry STU študijnú cestu do Nemecka. DAAD ponúka v súčasnosti viacero druhov štipendií pre zahraničných študentov:

- > štipendia na druhý stupeň štúdia rôznych odborov (*Masterstudiengänge*),
- > štipendia na letné jazykové kurzy (*Hochschulsummerkurse*),
- > ale aj štipendia na krátkodobé pobyty pre skupiny zahraničných študentov vo forme študijnej cesty (*Studienreise*) alebo študijnej stáže (*Studiumpraktikum*).

Na vhodnosť formy „študijnej cesty“ práve pre študentov architektúry nás upozornila lektorka DAAD pôsobiaca v súčasnosti na Ekonomickej univerzite v Bratislave Mag. Heike Kuban. Požiadali sme o štipendium na 10-dňovú študijnú cestu pre 15 študentov a podarilo sa. Získali sme finančnú podporu projektu pod názvom „Po stopách starej a novej architektúry“. Finančná podpora, ktorú sme získali, bola skutočne veľkorysá: 50 € na osobu a deň pre max. 15 a 1 pedagóga. Získanú čiastku však možno vynaložiť len na území Nemecka, cestu po hranicu a od hranice SRN uhradila Fakulta architektúry, za čo vyjadrujeme vďaka vedeniu našej fakulty.

1. Pre získanie študijnej cesty musí vysokoškolský učiteľ (môže to byť aj učiteľ cudzieho jazyka na danej fakulte) podať **žiadosť** a vypracovať **podrobný časový plán cesty** na každý deň. Ten mal zodpovedať nasledovným cieľom:

- sprostredkovanie odborných vedomostí so zameraním na aktuálne dianie v študovanom odbore formou návštev, prehliadok a rozhovorov

- návšteva aspoň 2 partnerských univerzít a stretnutie s nemeckými študentmi, učiteľmi a vedeckými pracovníkmi s cieľom upevnenia kontaktov medzi nemeckými a zahraničnými vysokými školami
- nahliadnutie do reálií hospodárskeho, politického a kultúrneho života Nemecka, ktoré mohli tvoriť maximálne jednu tretinu programu, pretože pri študijnej ceste nemôže ísť o obyčajnú exkurziu po pamiatkach.

2. Nakoľko bolo potrebné navštíviť aspoň dve partnerské univerzity, zvolili sme si trasu Drážďany – Berlín - Weimar (FA má dlhoročnú spoluprácu s Technickou univerzitou v Drážďanoch ako aj s Univerzitou Bauhausu vo Weimare). V dokumente **náčrt obsahovej prípravy študijnej cesty** bolo potrebné uviesť prijímajúce inštitúcie – v našom prípade to okrem spomínaných partnerských univerzít FA bol Inštitút urbanizmu v Berlíne (*Institut für Städtebau Berlin*). Súčasťou obsahovej prípravy bol aj výber študentov, podmienkou pre absolvovanie cesty boli jazykové znalosti na úrovni B2. Pre získanie štipendia na študijnú cestu nebola predpísaná nemčina, ale rovnaké znalosti z jedného „pre program relevantného jazyka“. Nemčina však bola veľkou výhodou, a to hlavne počas stretnutí s vyučujúcimi na partnerských univerzitách. Očividne boli milo prekvapení, tak z ovládania nemčiny ako aj zo záujmu našich študentov, ktorí s neskrývaným záujmom kládli niekedy až nečakané otázky. Výber 15 študentov nebol ľahký, keďže som nemčínarka a učím prakticky všetkých študentov Fakulty architektúry, ktorí si ako povinne voľiteľný jazyk zvolia Odbornú komunikáciu v nemčine. Informáciu o konaní cesty však dostali cez AIS študenti všetkých ročníkov a študijných odborov, nielen tí, ktorí chodia resp. chodili na nemčinu. To, že sa na študijnú cestu prihlásili aj 3 doktorandi a 4 študenti inžinierskeho štúdia,

Na schodoch Humboldtfora

prispelo k vysokej odbornej úrovni a k pozitívnemu hodnoteniu našej študijnej cesty zo strany prijímajúcich organizácií. K žiadosti priložený **zoznam študentov** musel obsahovať počet absolvovaných semestrov štúdia, študijný odbor, formu ukončenia a jazykovú úroveň.

3. Bolo treba vypracovať a odoslať aj **odôvodnenie zvolenej obsahovej náplne programu** a prínosu tejto cesty pre študentov architektúry a urbanizmu. Aké odborné poznatky môžu naši študenti získať z oblasti dejín architektúry, obnovy architektonických pamiatok, architektonickej tvorby obytných budov, urbanizmu a interiéru. Konkrétne stavby sme vybrali spoločne so študentmi 3. ročníka ako aj prihlásenými doktorandmi a sprevádzajúcou učiteľkou – architektkou. Ako odborná garantka študijnej cesty vycestovala s nami Ing. arch. Dagmar Mikušková, PhD. z Ústavu architektúry obytných budov, ktorá mi bola počas cesty veľkou oporou. Obsahovú prípravu študentov na študijnú cestu sme realizovali v prvých týždňoch zimného semestra v septembri formou **2 prírodných seminárov**, na ktorých dostali informačné materiály o najdôležitejších cieľoch našej cesty a podrobný časový plán.

4. K žiadosti sme museli priložiť **pisomné potvrdenia získané z univerzít a inštitútov** od konkrétnych osôb, ktoré nás mali prijať, na konkrétne termíny s konkrétnym programom. Menšie problémy vznikli z dôvodu, že zimný semester začína na nemeckých univerzitách až v októbri, takže v čase našej návštevy sa semester len rozbiehal. Ale vďaka tomu sme sa mohli vo Weimare zúčastniť na mimoriadne zaujímavej imatrikulácii prvákov na nádvorí historickej univerzity a na drážďanskej TU na prezentácii a hodnotení úvodného dvojtýždňového workshopu študentských prác v aule univerzity.

5. Pripravený program bolo potrebné pred odoslaním predložiť na **Veľvyslanectve SRN v Bratislave** a získať písomný súhlas. Prvý tajomník a vedúci kultúrneho a tlačového oddelenia Roland Westebbe nám ako rodený Berlínčan odporúčal doplniť program o návštevu *Humboldtboxu* – informačného centra zriadeného pred začatím výstavby vo vojne zničeného a za NDR zbúraného mestského zámku „*Stadtschloss*“. Ak sme chceli vycestovať v jesennom termíne, museli sme všetky tieto dokumenty **odoslať cez portál DAAD** do 1. 5. 2012. Schválenie cesty prišlo v polovici júla. Realizácia našej cesty bola

Nová vilová štvrť Am Horn vo Weimare

potvrdená, prostriedky prišli na účet FA STU mesiac pred plánovaným odchodom, čiže v polovici septembra.

6. K úspešnému priebehu a zvládnutiu naplánovaného prispel významnou mierou zvolený druh dopravy – midibus. Umožnil nám nielen pohodlnú prepravu do našich troch cieľových miest, ale hlavne rýchle dosiahnutie našich konkrétnych cieľov v mestách s bezproblémovým zaparkovaním.

7. **Prínosom študijnej cesty** pre našich študentov bolo predovšetkým:

- > prehlbenie kontaktov s partnerskými univerzitami TU Dresden a Bauhaus-Universität Weimar cez kontaktné osoby a významné osobnosti ako Prof. Dr.-Ing. Niels-Christian Fritsche a Prof. Mag. Arch. Walter Stamm-Teske
- > nahliadnutie do štúdia architektúry a urbanizmu na nemeckých univerzitách ako napr. rozdiely v dĺžke štúdia, väčšia ponuka voľiteľných ako povinných predmetov, odlišná forma seminárov z ateliérovej tvorby, viac možností prípravy v študovniach a práce v dielňach, atď.
- > získanie prehľadu o ďalšom rozvoji hlavného mesta v priestoroch s modelom mesta Berlín a následnú skvelú prehliadku najnovšej bytovej výstavby v mestských domov „*Townhouses*“, mestskej zástavby na brehu Sprévy v zátoke „*Rummelsburger Bucht*“ s odborným a mimoriadne zrozumiteľným výkladom Dipl.-Ing. A. Ch. Eickermanna z Ústavu urbanizmu v Berlíne
- > návšteva novej budovy Veľvyslanectva SR v Berlíne s prijatím veľvyslancu SR I. Slobodníka, ktorý študentov architektúry ochotne oboznámil nielen s architektúrou, ale aj s okolnosťami získania pozemku, s priebehom výstavby budovy a umeleckými dielami slovenských výtvarníkov v objekte veľvyslanectva SR
- > návšteva významných stavieb starej a obnoveného dvojtýždňového workshopu študentských prác v aule univerzity.

(N. Foster), obytný dom Corbusiera, Frauenkirche a Vojenské historické múzeum s prístavbou D. Libeskinda v Drážďanoch, známa škola Bauhausu (W. Gropius) a Bauhaus-Musterhaus (G. Mucbe) vo Weimare

- > prehliadka obytných štvrtí sociálneho bývania – *Siedlungen Berliner Moderne*, ktoré sú od roku 2008 zapísané v zozname UNESCO
- > návšteva múzeí, galérií a knižníc (Berlín: *Neues Museum, Jüdisches Museum, Neue Nationalgalerie, Zentralbibliothek Jacob-und-Wilhelm-Grimm-Zentrum*, Dresden: *Militär-historisches Museum*, Weimar: *Bauhaus Universität*, pamätná izba zakladateľa Bauhausu Waltera Gropia
- > získanie aktuálnej a kvalitnej odbornej literatúry v nemčine na Univerzite Bauhausu vo Weimare darom, ale aj zakúpením podľa vlastného výberu a potrieb.

Najväčší prínos našej študijnej cesty vyjadril výstižne jeden zo študentov slovami: „Lepšie je raz vidieť ako dvakrát počuť.“ Záverom možno konštatovať, že študijná cesta je jedinečná forma skupinového cestovania pre študentov, ktorú ponúka DAAD na podporu vzdelávania zahraničných študentov. Okrem rozšírenia vedomostí študovaného odboru – v našom prípade krásnych príkladov obnovy starej a budovania novej architektúry v Nemecku – poskytuje aj spoznávanie politického, kultúrneho a spoločenského rozvoja krajiny. Ponúka tiež nahliadnutie do štúdia daného odboru v zahraničí a porovnanie so štúdiom na svojej alma mater. A popritom všetkom je praktickým overením schopnosti komunikovať v cudzom jazyku študovaného odboru. Pre mňa ako nemčínarku bolo najväčšou odmenou a pýchou, že práve v tej odbornej komunikácii obstáli naši študenti veľmi dobre a že im cesta priniesla nielen poznanie, ale i radosť a úžitok.

– text: PhDr. Jana Záhorcová, foto: Martin Hépal, Michal Czafik, Karol Gáner, Jana Záhorcová–

ARCHITEKTÚRA NIE JE POVOLANIE, ARCHITEKTÚRA JE ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Ako študenti tohto odboru si to uvedomujeme a plne sa s tým stotožňujeme. Je to o veciach, ktoré sú nepísané, ktoré treba zažiť, nie sa iba o nich učiť. Navštíviť miesta, na vlastné oči vidieť zhmotnenú kultúru, politický režim, jednoducho dobu, je pre nás obrovským prínosom z hľadiska nadobudnutých poznatkov, ktoré dokážeme neskôr reálne využiť. O tom bola aj naša Studienreise, ktorú sme ako partia oduševnených architektov-nemčínarov mali možnosť absolvovať. Desať dní plných brázdnenia nemeckých miest, ich ulíc a zákutí nám nielen umožnili spoznávať krajinu, ale aj zamýšľať sa, hodnotiť a otvárať naše mysle. Vďaka nášmu vedeniu a vedeniu nemeckých tútorov, ktorí nás sprevádzali a snažili sa nám poskytnúť čo najviac, sme mali možnosť vypočuť si mnoho zaujímavých výkladov, názorov a uhlov pohľadu. Nemecko ako krajina s bohatou históriou a silnými udalosťami je zaujímavým predmetom záujmu z viacerohľadisk. Vidieť a pochopiť systém, akým žijú, pracujú, tvoria a prístupujú k svojej krajine, k svojej histórii a k situáciám všeobecne, takisto v neposlednom rade k architektúre a tvarosloviu, je viac ako motivujúca a obdivuhodná. Bolo zaujímavé vnímať aj odlišnosti aj v rámci krajiny. Cieľom našej cesty boli tri mestá a každé z nich malo svoj osobitý náboj a vizáž. Pokojné jesenné drážďanské staré mesto v kontraste s matematicky

koordinovaným Berlínom, Goetheho záhrada, či Weimarská univerzita Bauhaus, ktorú vnímame ako kultovú záležitosť v rámci začiatku aj celého pôsobenia architektonickej moderny sú iba časť toho, čo všetko je možné uviesť. Ovládanie jazyka nám tiež otvorilo aj pár dverí navyše, rozhovory s domácimi alebo študentmi architektúry boli ďalšou úrovňou, na ktorej sa dá dopracovať k hodnotným informáciám. Po každom dni unavení, ale ráno opäť s novým elánom pripravení prejsť ďalšie kilometre našej poznávacej cesty postupne až do konca, sme úspešne absolvovali celú cestu. Celá skupina vďačíme nielen finančnej podpore, vďaka ktorej nám bola táto cesta umožnená, ale aj pedagogickému vedeniu PhDr. Jany Záhorcovej.

– Petra Palašová, študentka 4. ročníka FA STU –

Prístavba arch. Libeskinda k Vojenskému múzeu v Drážďanoch

Medzi stélami pomníka holocaustu

Pred Corbusterovou Wohnmaschine v Berlíne

Výklad pána Eickermanna

ZASADALA AKADEMICKÁ OBEC

prof. Ing. Robert Redhammer, PhD. – rektor STU

V Aule Emila Belluša sa pred Vianocami 18.12.2012 zišla Akademická obec FA STU. Zasadnutie moderoval prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD., člen akademického senátu, na zasadnutí sa zúčastnili podpredseda AS Ing. arch. Pavel Nahálka, PhD., prehovorila dekanka FA STU doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD. a správu o činnosti AS predniesol predseda Akademického senátu FA STU Ing. arch. Milan András, PhD. Okrem náležitých bodov podľa programu a zhodnotenia pedagogickej činnosti na tomto zasadnutí Akademické obce prehovoril aj rektor STU prof. Ing. Robert Redhammer, PhD., ktorý záverom, pri príležitosti 75. výročia založenia univerzity a z vďaky za príspevok k rozvoju univerzity, jej hodnôt a výchove mnohých talentov udelil pamätné Listy stromu poznania nasledujúcim pedagógom FA STU:

prof. Ing. arch. Tiborovi Alexymu, DrSc.,
prof. Ing. arch. Matúšovi Dullovi, DrSc.,
doc. PhDr. Lubomíre Fašangovej, CSc.,
doc. Ing. arch., akad. arch. Ivanovi Gürtlerovi, PhD.,
prof. Ing. arch. Pavlovi Gregorovi, PhD.,
prof. Ing. arch. Petrovi Havašovi, PhD.,
prof. Ing. arch. Jánovi Kavanovi, CSc.,
prof. Ing. arch. Juliánovi Kepplovi, PhD.,
prof. Ing. arch. Bohumilovi Kováčovi, PhD.,
prof. Ing. arch. Janke Krivošovej, PhD.,
prof. akad. soch. Petrovi Paliatkovi,
prof. Ing. arch., akad. arch. Ivanovi Petelenovi, PhD.,
Dr.h.c. prof. PhDr. Ľudovítovi Petránkemu, DrSc.,
prof. Ing. arch. Filipovi Trnkusovi, CSc.,
prof. Ing. arch. Michalovi Šarafínovi, DrSc.,
prof. Ing. Imrichovi Tužinskému, CSc.,
prof. Ing. arch. Petrovi Vodrážkovi, PhD.

–red.,
foto: Milada Kováčová –

Z pléna

udeľovanie pamätného listu prof. Ing. Imrichovi Tužinskému, PhD.

Diskusia – v strede arch. Danica Končerková – členka AS

Zľava doc. Lubica Vitková – dekanka FA STU,
prof. Bohumil Kováč, člen AS,
prof. Robert Redhammer, rektor STU
a arch. Milan András, predseda AS FA STU

prava pán Zoltán Oelschläger s dcérou a synom, príbuzní
architekta Oelschlägera

VÝSTAVA ARCHITEKTA OELSCHLÄGERA

Vo štvrtok 6. decembra 2012 sa vo Východoslovenskej galérii v Košiciach na Alžbetinej ul. 22 uskutočnila vernisáž k dlho pripravovanej výstave osobnosti Európskeho hlavného mesta kultúry 2013, architekta Ľudovíta Oelschlägera (Lajos Öry *1896 †1984). Výstavu svojim úvodným príhovorom otvorila historička architektúry pani PhDr. Klára Kubičková-Kucsera, PhD. Medzi zúčastnenými nechýbali ani blízki príbuzní architekta – pán Zoltán Oelschläger zo Spišskej Novej Vsi s dcérou a synom. Vystavených bolo celkom 58 posterov a fyzické modely vybraných stavieb, prezentujúcich dielo architekta Oelschlägera, ktorého najvýraznejšia časť sa viaže k samotným Košiciam, ale aj ďalším mestám východného Slovenska. Tvorba však zasahuje aj na bývalú Podkarpatskú Rus, ktorá práve v dobe vzniku prevažne väčšiny týchto stavieb – v medzivojnovom období – patrila k vtedajšiemu Československu a nepochybne tvorí súčasť našej histórie. Preto je predstavených aj niekoľko Oelschlägerových zaujímavých projektov, ktoré nájdeme v mestách Mukačevo, Sevluš alebo Užhorod, a tak jeho dielo ponúka medzinárodný kontext. Stavby nesú typický rukopis a tvaroslovné prvky autora a citlivo reagujú na prostredie, v ktorom vznikli. Sú vhodným príkladom novej architektúry, ktorá nenarušila pôvodnú zástavbu. Medzi jeho najznámejšie budovy patria Ortodoxná synagoga a židovská škola, Kino Forum (Slovan), Obchodná a priemyselná komora, Hasičská kasáreň a kedysi tak obľúbené Letné kúpalisko v Košiciach, Rímskokatolícky kostol v Ladomerskej Vieske, Evanjelický kostol a Mestský úrad v Tornali, ale aj Reštaurácia Taverna Grandhotela v Starom Smokovci a najmä množstvo kvalitných bytových a nájomných domov, predovšetkým v Košiciach. Mnohé z nich sú dnes predmetom pamiatkovej ochrany. Prostredníctvom tejto výstavy sa tak s Oelschlägerovou tvorbou môže zoznámiť široká odborná aj laická verejnosť. Prezentácia

diel bola pripravená v slovenskom a maďarskom jazyku. Okrem výstavy mali návštevníci možnosť zúčastniť sa celého radu sprievodných podujatí. V ponuke boli komentované prehliadky s kurátormi výstavy, ktorými sú Prof. Ing. arch. Peter Pásztor, PhD. a Ing. arch. Adriana Priatková, PhD. z Katedry architektúry Fakulty umení TU Košice. Pre záujemcov bola prichystaná aj "prechádzka s architektom Oelschlägerom" po Košiciach, na ktorej pán Kolcun previedol ortodoxnou synagógou, kinom Slovan/Fórum a budovou bývalej obchodnej a priemyselnej komory. No a o mesiac neskôr, 18. januára 2013 prebehol tiež krst novej monografie Architekt Oelschläger – Öry. O prezentáciu diela architekta Oelschlägera sa zaslúžili prof. Ing. arch. Peter Pásztor, PhD. s Ing. arch. Adrianou Priatkovou, PhD., ktorí sú autormi tejto monografie. Jej vzniku predchádzal 10-ročný proces prípravy a bádania. A tu je potrebné zmieniť sa, že arch. Adriana Piatková na tému *Vplyv architektonického diela Ľudovíta Oelschlägera na vývoj medzivojnovnej architektúry v Košiciach* úspešne obhájila dizertačnú prácu u nás na Fakulte architektúry STU. Monografia spracováva viac než 40 autorových stavieb, je trojazyčná slovensko-maďarsko-anglická bohato ilustrovaná kniha vznikla s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Maďarskej akadémie umení na Katedre architektúry Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach. Výstavu bolo možné zhládnuť v Košiciach do 27.1.2013, vo februári 2013 sa presunie do maďarského mesta Miskolc. Prezentácia Oelschlägerovho diela by isto obohatila aj kultúru a návštevníkov Bratislavy a ostatných slovenských miest.

–Ing. arch. Romana Fialová,
red. upr.–

Z otvorenia výstavy

Výstavný panel

Otvorenie výstavy v Košiciach, druhá sprava Ing. arch. Adriana Priatková, PhD.

ARTEXPO NOSTALGIA 2012

V dňoch 6.–9. decembra 2012 sa v Bratislavskom Národnom osvetovom centre – Dome umenia na Námestí SNP uskutočnil už 9. ročník veľtrhu ARTEXPO NOSTALGIA 2012. Po päťročnej odmlke sa D&D STUDIO podujalo opäť zorganizovať veľtrh, na Slovensku jedinečný svojím zameraním na prezentáciu a propagáciu kultúrneho dedičstva. Uplatnenie tu našli verejné múzejné a umelecko-historické zbierky, ale aj súkromné galérie, starožitníctva a aukčné spoločnosti. Taktiež bola predstavená celá škála činností súvisiacich s reštaurátorstvom, zberateľstvom, ochranou kultúrnych pamiatok a ich využitím.

Dôležité postavenie pri zámeroch a výsledkoch záchranu, ochrany a obnovy kultúrneho dedičstva hrá aj školstvo. Preto sa na veľtrhu predstavil Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok Fakulty architektúry STU. Návštevníkom bola ponúknutá zaujímavá expozícia prezentujúca pedagogickú a publikačnú činnosť ústavu, študentské práce vo forme posterov a fyzických modelov, rovnako ako aj výsledky vedeckých aktivít doktorandov. Vystavené boli aj práce študentov, ktoré vznikli pod vedením Kabinetu výtvarnej tvorby. Návštevníci tak mali možnosť vidieť výtvarné výsledky sústredení v plenéri. Priamo na mieste potom ochotní doktorandi a študenti poskytovali informácie, s dôrazom kladeným na osobný kontakt s návštevníkmi. Pre záujemcov bola na veľtrhu pripravená séria vedomostných úloh a krátky kvíz. Vďaka nim si overili svoje znalosti slovenských kultúrnych nehnuteľných pamiatok a mali možnosť vyjadriť svoj názor na úroveň ich ochrany na Slovensku. Motiváciou boli ceny, ktoré bolo možné získať po vyplnení kvízu a následnom zlosovaní. Prvou cenou bol zájazd pre dve osoby do Banskej Štiavnice, ďalšie tri ceny tvorila publikácia "Stopy priemyselného dedičstva na Slovensku", editor doc. Ing. Eva Kráľová, PhD. Všetky vystavené pub-

likácie sú k dispozícii v Kníhkupectve Art Books na Fakulte architektúry STU (www.artbooks.sk). Veľtrh okrem iného ponúkal celý rad sprievodných podujatí, medzi ktoré patril aj okrúhly stôl organizovaný v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR a Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny na tému "Oprava kultúrneho dedičstva s pomocou nezamestnaných". Na záver snáď treba iba vyjadriť poľutovanie nad nízkou účasťou návštevníkov z kruhov našich kolegov.

–Ing. arch. Romana Fialová, doktorandka FA STU–

vľavo dekanka FA STU, doc. Ľubica Vitková a arch. Nina Bartošová

SOVIETSKA MODERNA

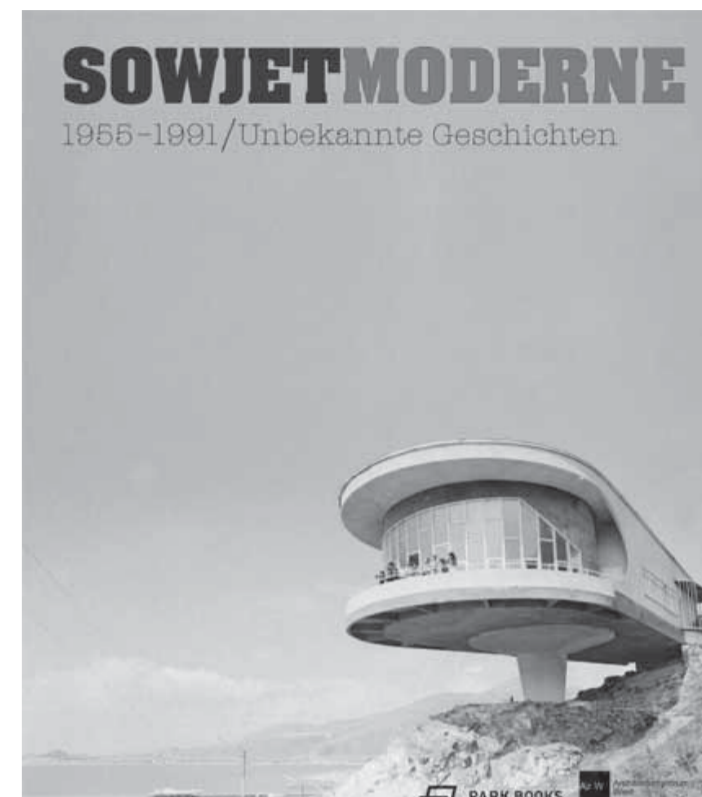
Na záver uplynulého roku Viedenské Architekturzentrums (AzW) usporiadalo výstavu s názvom "Sovietska moderna 1955 – 1991, neznáme príbehy", ktorá sa dá vidieť do 25. februára 2013. Sprevádzal ju aj Kongres Architektúry, s mierne nadsadeným podtitulom "posledný, IX. Kongres sovietskych architektov". Ide o prvú verejnú prezentáciu niekoľkoročných výskumov architektúry východoeurópskych krajín.

Po ére stalinizmu začalo v Sovietskom zväze obdobie reforiem, prezývané "doba odmäku". Rezolúcia proti "zbytočnostiam v architektúre", ktorou z čela komunistického strany Chruščov zatratil ozdobnosť a historizmus "metódy socialistického realizmu" bola medznikom označujúcim nástup povojnového modernizmu, ktorý pretrval ako dominantná doktrína pre oblasti architektúry a urbanizmu až do rozpadu ZSSR. Architektonická disciplína stratila niečo z výsadného postavenia kľúčového umenia štátnej propagandy a redukovala sa na technické remeslo. Avšak plánovanie v projekčných kanceláriách sa z časti oslobodilo od priameho tlaku na používanie predpísaných ideologických foriem a bolo možné obnoviť kontakty so zahraničím. Odborná agenda nadviazala na univerzálne trendy západného modernizmu a zahŕňala funkcionalistické plánovanie miest a architektonických foriem pre lepšiu, moderný život v nových priestorových formách. Lhká architektúra a pavilónová dispozícia diel ako Moskovský Palác pionierov (1959, autor Felix Novikov) boli rozhodom so stalinským monumentalizmom a definovali novú oficiálnu agendu sovietskej výstavby. Na úrovni každodenného života sľubovala sovietska moderna zabezpečenie blahobytu všetkých občanov vďaka socialistickej verzii fordizmu – prostredníctvom pragmatickej a efektívnej, no najmä lacno, rýchlo a sériovo produkovanej výstavby.

VÝSTAVA A PREZENTÁCIA SOVIETSKEJ MODERNY
Výstava predstavuje diela zo všetkých štrnástich bývalých republík ZSSR (okrem "centrálneho" Ruska), ktoré sú prezentované prevažne formou fotografií. Pri ich výbere bol v rámci každej krajiny zvýraznený iný aspekt charakteristický pre jej regionálnu verziu sovietskeho modelu. Súčasťou výstavy sú aj filmy s rozhovormi s pamätníkmi, ktoré formou *oral history* hodnotne dopĺňajú grafický materiál. Ďalším prvkom výstavy je prezentácia typológie, ktorá objasňuje špecificky sovietske funkčné typy ako napríklad cirkusové haly, politické školy, pionierske paláce, tržnice atď.

Prezentované diela sú efektívnu prehladkou. Hoci bola architektúra Chruščovových čias súčasťou zámerného procesu štandardizácie a unifikácie v rámci ZSSR, jej očividná rôznorodosť v priestore od Tallinu po Alma-Atu poukazuje na zaujímavé schopnosti adaptácie a obmien univerzálnych modelov implantovaných v kontextoch regiónov s vlastnou líniou architektonického vývoja. Pestré skvosty socialistickej povojnovej výstavby obstoja ako plnohodnotná paralelná verzia kanonických diel svetovej modernej architektúry – o to viac, že bývalé socialistické krajiny zašli v realizácii utopického projektu modernizácie (aj s kontroverznými dôsledkami) často ďalej ako ich západné vzory. Cieľom výskumu AzW bolo konfrontovať niektoré (nie úplne neopodstatnené) notorické klíše o "socialistickej architektúre" ako uniformnej a monotónnej výstavbe úsporných typových projektov z podradných prefabrikovaných materiálov. Pravdepodobne v dôsledku tejto snahy výstava upriamuje pozornosť prednostne na charizmatiké ikonické diela (prevažne individuálne architektonické objekty) prezentované prostredníctvom ich pútavých vizuálnych reprezentácií. V rámci samotnej výstavy, trochu chýba ucelenejšie priblíženie širšieho kontextu vzniku a reálneho fungovania jednotlivých objektov, vizuálne sú slabšie zastúpené ani urbanistické projekty, či "modernizmu pre všedné dni" – štandardizované prefabrikované sídliská. Treba však povedať, že túto medzeru bohato zaplnil Kongres architektúry a rozsiahly katalóg výstavy. AzW na výskume pracovali aj s pomocou odborníčov a odborníkov z bývalých sovietskych republík, ktorí sú autormi textov katalógu. Publikácia vznikala aj s príspevím architektov – pamätníkov, ktorí ju obohatili o cenné priame spomienky a zo súkromných zbierok poskytli časť exkluzívnych materiálov. Niektorí z nich sa osobne zúčastnili aj kongresu, na ktorom tak bola táto architektúra ako historický a súčasný fenomén účastníkmi z východnej aj západnej Európy diskutovaná z pohľadu súčasných odborníkov, aj ako priama životná skúsenosť.

REČ ARCHITEKTÚRY
Kongres aj katalógová kompilácia sú prínosnými príspevkami k aktuálnej tematizácii komplexného fenoménu východoeurópskej modernej architektúry. Jednotlivé príspevky ilustrujú, aký je vzťah ideológie, architektúry a jej "užívania" komplexný a nelineárny. Rozporuplná "Chruščovovská architektúra" bola významnou súčasťou projektu spoločenskej transformácie a modernizácie sovietskych republík a ich bytie v realite neoliberalizmu symbolicky odráža spoločenskú dynamiku

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 5

v bývalých sovietskych regiónoch. Predstavuje tak široký terén pre ďalšie skúmanie ako historický aj súčasný fenomén. Samotné kurátorky navyše upozorňujú na fakt, že je najvyšší čas hľadať spôsoby ochrany tohto aktuálne ohrozeného kultúrneho dedičstva. Pozitívnym a inšpirujúcim záverom kongresu bol záver príspevku Rubena Arevshatjana, ktorý prezentoval prípad budovy jerevanského letného kina zo šesťdesiatych rokov, ktorému hrozilo pred niekoľkými rokmi zbúranie v záujme korporátnych budov. Moderná architektúra tu ako predmet (úspešnej) ochrany zo strany širokej koalície lokálnych subjektov, znova získala funkciu organizovania spoločnosti vďaka svojmu symbolickému významu. Opäť raz vytvorila "extra priestor" – priestor skúmanie vlastnej minulosti a formulovanie aktuálnych spoločenských tém.

–Ing. arch. Marián Potočár, doktorand na FA STU–

Odkazy:
www.azw.at, www.azw.at/congress
Katalóg (2012. Aj / Nj): AzW, Ritter K., Shapiro-Obermair E., Steiner D., Wachter A. (ed.), *Soviet Modernism 1955-1991*. AzW a Park Books. ISBN 978-3-906027-14-2

VÝSTAVA

autori fotografií Tomáš Manina a Juraj Fífik

BUDOVANIE SLOVENSKA

Vo foyeri Fakulty architektúry STU v Bratislave bola 23. januára otvorená výstava fotografií, ktoré zobrazujú priemyselnú architektúru a technické diela postavené od vzniku Československa do tretej štvrtiny 20. storočia. Cieľom výstavy je pritiahnúť pozornosť na stavby, ktoré stoja stále mimo povedomia odbornej i širšej verejnosti. Záujem o priemyselnú architektúru síce rastie, ale neprekračuje hranice konca 19. či začiatku 20. storočia. Pozoruhodná architektúra priemyselného dedičstva postupne mizne bez toho, aby bola zmapovaná a preskúmaná. Predstavené projekty sú z éry prvej republiky, Slovenského štátu, či novej vlny industrializácie po znárodnení, sú to diela od známych architektov ako Emil Belluš, Vladimír Karfík, či Dušan Jurkovič, ale aj menej známe práce od anonymných architektov a inžinierov. Výstava bola vizuálne prízračným zachytením priemyselnej architektúry 20. storočia a jej propagáciou prostredníctvom fotografií. Má ambíciu podnietiť medziodborovú spoluprácu najmä v mapovaní a výskume priemyselných stavieb z tohto obdobia, ktorý zatiaľ nebol spracovaný. Autormi fotografií, vytvorených klasickým analógovým spôsobom je dvojica mladých talentovaných fotografov Juraja Fífika a Tomáša Maninu (v súčasnosti doktoranda VŠVU).

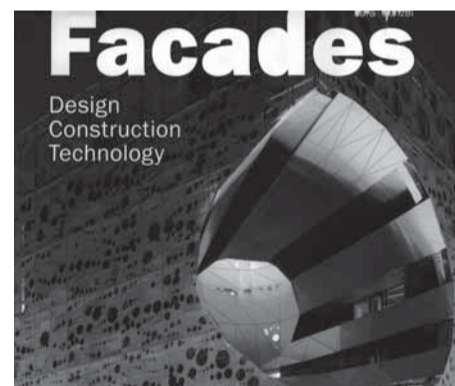
–Ing. arch. Nina Bartošová, kurátorka výstavy, foto: Matej Kováč–

VÝBER Z NOVINIEK V KNIŽNICI FA STU:

- ECO, U.: Dějiny ošklivosti. Praha, Argo, 2007
- KRIER, L.: Architecture Choice or Fate. Windsor: Andreas Papadakis, 1998
- WATERMAN, T.: The Fundamentals of Landscape Architecture. London: AVA, 2009
- MVRDV: The Vertical Village. Amsterdam: Pictoright, 2012
- SÝKORA, J.: Architektonické kreslení. Praha: České vysoké učení technické, 2010
- SLÁDEČEK, J.: I Love Module. Historie vzniku a současné tendence modulární architektury. Praha: České vysoké učení technické, 2012
- UFFELEN, C.: Skyscrapers. Berlin: Braun, 2012
- BROTO, CH.: Factories and Office Buildings. Barcelona: Links International, 2008
- MENZEL, L.: Facades. Design Construction Technology. Berlin: Braun, 2012
- ROTH, M.: Roof Architecture + Design. Berlin: Braun, 2012

–odlo–

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 20, 2012 / 2013, # 5 január
Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava
ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková
KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 57276178
E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk
DIZAJN/LAYOUT: Bc. Lenka Hámošová
FOTOGRAFIE: Milada Kováčsová, Mgr. art. Matej Kováč,
Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU
ISSN 1337-2475
REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

**SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA ARCHITEKTÚRY**